

Adoptievoorzieningen

voorlichting, nazorg en consultatie

Een kind adopteren

Informatie over (interlandelijke) adoptie
en de adoptieprocedure

Een kind adopteren is voor alle betrokkenen een ingrijpend proces. Een proces dat aan strikte wet- en regelgeving is gebonden. In deze brochure leest u meer over adoptie en de adoptieprocedure.

De nadruk in deze brochure ligt op dat wat u moet weten voordat u een aanvraag indient. Als u besluit om de procedure voort te zetten, ontvangt u het procedureboek. Hierin wordt de volledige adoptieprocedure gedetailleerd beschreven.

Het opnemen van kinderen van familie

Als in deze brochure sprake is van adoptie, wordt daarmee bedoeld het adopteren van een voor de aspirant-adoptieouders onbekend kind. Als u het voornemen heeft een kind van een in het buitenland wonend familielid op te nemen, dan loopt de procedure via de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND). De IND is te bereiken op telefoonnummer 088 - 043 04 30 of via www.ind.nl.

Binnenlandse adoptie

Wilt u een in Nederland geboren kind adopteren, dan volgt u stap 1 t/m 5 van de adoptieprocedure. Meer informatie over adoptie van een in Nederland geboren kind staat op de website van de Raad voor de Kinderbescherming, www.kinderbescherming.nl.

Vragen of twijfels?

Heeft u vragen of twijfels over uw persoonlijke situatie en of het wel of niet zinvol is om een aanvraag te doen, neemt u dan contact op met Adoptievoorzieningen, tel. 030 - 233 03 40.

Adoptie	5
Wat is adoptie?	5
Waarom kiezen voor adoptie?	6
De kinderen om wie het gaat	6
Kosten adoptie	9
Regelgeving	10
Nederlandse wetgeving	10
Regels in landen van herkomst	10
Haags Adoptieverdrag	11
De adoptieprocedure	13
Een zorgvuldige procedure	13
Ketenpartners	14
Lengte procedure	14
De adoptieprocedure stap voor stap:	16
1. AANVRAGEN VAN EEN BEGINSSELTOESTEMMING	16
2. TOETSING VAN DE AANVRAAG	17
Toelatingsvoorwaarden	17
Individuele aanvraag/eenouderadoptie	19
3. VOORLICHTINGSBIJENKOMSTEN	20
Waarom voorlichting?	20
Zes bijeenkomsten	21
Inhoud	21
Uitstel bij zwangerschap	21
4. HET GEZINSONDERZOEK	22
Voorafgaand aan het gezinsonderzoek	22
Gezondheid aspirant-adoptieouders	22
Het gezinsonderzoek	24
5. BEGINSSELTOESTEMMING	25
Geen beginseltoestemming	25
6. BEMIDDELING	26
Geschikte ouders voor een kind	26
Volledige of deelbemiddeling	26
Volledige bemiddeling	27
Deelbemiddeling	28
7. VOORSTEL ADOPTIEKIND	29
Bemoeienis van de minister van Justitie en Veiligheid	29
Adoptievoorstel aan aspirant-adoptieouders	30

Inhoud

8. AANKOMST KIND IN HET GEZIN	30
Zelf reizen of escorteren	30
Toelatingseisen	31
9. AANMELDEN KIND BIJ OFFICIËLE INSTANTIES	32
Gevolgen van een adoptie-uitspraak	32
Uitstellen of stopzetten procedure	34
Voortzetten procedure	35
Beëindigen procedure	35
Meer informatie	36
Literatuur	39

Adoptie

Wat is adoptie?

Adoptie is letterlijk het aannemen van een kind. Wie een kind adopteert, neemt de opvoeding en de dagelijkse zorg op zich van een kind dat geboren is uit andere ouders.

Het belangrijkste kenmerk van adoptie is dat de familieband met de geboorteouders wordt verbroken. Een adoptiekind is dus na het door de rechter uitspreken van de adoptie het kind van zijn adoptieouders. Er ontstaat een nieuwe, wettelijk geldende familieband, met alle rechten en plichten die daarbij horen. Deze vorm van adoptie wordt sterke adoptie genoemd. Als naast de nieuwe familierechtelijke betrekkingen tussen het kind en de adoptieouder(s) ook de juridische band met de geboorteouders blijft bestaan, is er sprake van een zwakke adoptie. In Nederland kunnen zwakke adopties omgezet worden in sterke adopties.

In het 'Internationale Verdrag van de Rechten van het Kind' is vastgelegd dat ieder kind recht heeft om op te groeien in een gezin. Adoptie is een mogelijkheid om kinderen die niet bij hun geboorteouders op kunnen groeien, toch een gezin te bieden in plaats van een tehuis. Eventuele lichamelijke, emotionele en verstandelijke achterstanden die zij in een tehuis – of tijdens de periode daaraan voorafgaand – hebben opgelopen, blijken na de opname in een gezin voor een groot deel ingelopen te kunnen worden.

Binnenlandse en interlandelijke adoptie

Tegenwoordig komen de meeste adoptiekinderen uit het buitenland. Tot halverwege de jaren zeventig waren het vooral kinderen van Nederlandse vrouwen die ter adoptie werden afgestaan. Daarna nam in Nederland het aantal ongewenste zwangerschappen af door de verbeterde seksuele voorlichting en de toename van het gebruik van voorbehoedsmiddelen.

Adoptie

Adoptie uit het buitenland, interlandelijke adoptie, is opgekomen vanaf het begin van de jaren zestig van de vorige eeuw. In eerste instantie ging het om kinderen uit Europese landen. De eerste kinderen van buiten Europa kwamen uit Azië.

Waarom kiezen voor adoptie?

De keuze voor adoptie begint met een kinderwens. Voor de meeste (aspirant-)adoptieouders geldt dat zij die kinderwens niet via biologische weg kunnen vervullen. Onvruchtbaarheid is daarvan de belangrijkste oorzaak, maar ook het voorkomen van een ernstige erfelijke ziekte in de familie kan een reden zijn om af te zien van biologisch eigen kinderen. Ongeveer negentig procent van de mensen die een adoptieprocedure starten, is ongewenst kinderloos. Overigens kiest slechts tien procent van de mensen die ongewenst kinderloos zijn voor adoptie.

Circa negen procent van de aspirant-adoptieouders heeft al een biologisch eigen kind. Zij kiezen soms voor adoptie omdat een tweede of volgende zwangerschap te risicovol is of omdat een zwangerschap uitblijft.

Er zijn ook mensen die er bewust van afzien om zelf kinderen te krijgen. Zij kiezen puur uit idealistische motieven voor adoptie. Door te adopteren hopen zij een kind dat elders geen toekomst heeft, een thuis te bieden.

De kinderen om wie het gaat

Volgens het 'Internationale Verdrag van de Rechten van het Kind' heeft ieder kind, waar ook ter wereld, recht op een goede lichamelijke en geestelijke verzorging. Ieder kind heeft volgens deze verklaring ook recht op minimale materiële zorg, op ouders en op een liefdevolle omgeving om in op te groeien. Toch komt niet elk kind dat deze zorg en aandacht mist in aanmerking voor adoptie. Een belangrijke voorwaarde is, dat adoptie pas overwogen mag worden als een kind niet door naaste familieleden of een pleeg- of adoptiegezin in het eigen land kan worden opgevangen. Pas als er in eigen land geen plaatsingsmogelijkheden zijn, komt interlandelijke adoptie in aanmerking. Het land van herkomst moet toestemming geven voor de adoptie.

Redenen waarom een kind niet bij de geboorteouders kan opgroeien

Onderstaande motieven kunnen een rol gespeeld hebben bij het ter beschikking komen van een kind voor adoptie:

- In het land rust een zwaar taboe op ongehuwd moederschap. Moeders lopen het risico te worden verstoten en worden op geen enkele manier ondersteund. Deze kinderen worden vaak in het grootste geheim direct na de geboorte afgestaan.
- Kinderen van gemengd bloed worden in veel landen niet geaccepteerd door familieleden en omgeving. De moeder of beide ouders besluiten, al dan niet in het geheim, afstand te doen.
- Kinderen kunnen in de steek worden gelaten door hun ouders, die daartoe gedwongen zijn door armoede, ziekte of uit politieke overwegingen. Soms wordt een kind dan bij familie gebracht waarna de ouder spoorloos verdwijnt of wordt het kind te vondeling gelegd.
- Ook wanneer het kind zelf ziek of gehandicapt is en ouders geen mogelijkheid zien om voor het kind te zorgen, is dat soms een reden om het af te staan.
- Sommige kinderen worden afgestaan als één van de ouders een nieuwe relatie aangaat en de nieuwe partner het kind niet accepteert.
- Ouders kan het ouderlijk gezag ontnomen worden als er in het gezin sprake is van ernstige verwaarlozing of geweld. Kinderen worden dan door de kinderbescherming uit huis geplaatst.

Kinderen die naar Nederland komen

In Nederland kunnen alleen kinderen worden geadopteerd die op het moment dat zij Nederland binnenkomen jonger zijn dan zes jaar. Op deze regel zijn twee uitzonderingen mogelijk:

- het gaat om een oudere broer of zus van een buitenlands kind dat al bij de adoptieouder verblijft;
- het gaat om twee of meer kinderen (al dan niet uit één familie), die niet van elkaar gescheiden kunnen worden zonder dat dit schadelijk voor (één van) hen is.

Adoptie

Profiel adoptiekinderen

De laatste tien jaar zijn de mogelijkheden voor een kind om in het geboorteland op te groeien, sterk toegenomen. Daar zijn verschillende redenen voor:

- de welvaart neemt er toe;
- culturele en maatschappelijke taboes op alleenstaand ouderschap, pleegzorg en adoptie verdwijnen;
- er komen meer jeugdbeschermende organisaties.

Net als de meeste Nederlandse aspirant-adoptieouders, hebben buitenlandse aspirant-adoptieouders een voorkeur voor een zo jong mogelijk, gezond kind. Bij dat laatste speelt zeker mee dat de medische zorg in veel landen van herkomst minder toegankelijk is dan in Nederland. Maar ook de mogelijke stigmatisering van kinderen met een beperking, speelt een rol.

Door deze ontwikkelingen is het profiel van adoptiekinderen die naar Nederland komen, veranderd. Het gaat om kinderen die:

- bij aankomst in Nederland al wat ouder zijn. In 2018 was ruim 60% twee jaar of ouder;
- vallen in de categorie 'special need'. Dat wil zeggen dat zij een medische aandoening hebben of een verhoogd risico op medische of andere beperkingen. In 2018 gold dat voor bijna 90% van de adoptiekinderen.

In Nederland geboren adoptiekinderen

In Nederland worden de laatste jaren weinig kinderen afgestaan voor adoptie, zo'n vijftien tot twintig kinderen per jaar.

Een deel van deze kinderen is van (uitgeprocedeerde) asielzoekers of van allochtone Nederlanders. Een Nederlands adoptiekind is dus niet altijd een blank kind.

Wilt u in aanmerking komen voor adoptie van een in Nederland geboren kind, dan kunt u dit tijdens het gezinsonderzoek kenbaar maken.

Kosten adoptie

In de diverse fasen van de procedure kunt u met de volgende kosten worden geconfronteerd:

- De verplichte bijdrage voor de voorlichting van Adoptievoorzieningen bedraagt € 1.595,- per aanvraag.
- Kosten voor de medische verklaring, deze variëren, ongeveer € 100,-.
- De bemiddelingskosten variëren, afhankelijk van het land van herkomst en de vergunninghouder, tussen de € 12.000,- en € 30.000,-. Deze kosten omvatten onder meer een tegemoetkoming in de verzorgingskosten van het kind, soms een donatie aan het tehuis, reis- en verblijfkosten, procedurekosten in het buitenland en personele kosten. Voor adopties uit de Verenigde Staten kunnen de kosten oplopen meer dan € 40.000,-.
- Bij deelbemiddeling zijn alle kosten die de vergunninghouder maakt voor het onderzoek naar de zorgvuldigheid en zuiverheid van handelen van het contact en de dossiervorming, voor rekening van de aspirant-adoptieouders.
- Verblijfsvergunning en adoptie-uitspraak naar Nederlands recht, indien nodig, tussen de € 600,- en € 1.000,-.

Regelgeving

Nederlandse wetgeving

De adoptie van kinderen uit het buitenland is geregeld in de Wet opnemng buitenlandse kinderen ter adoptie (Wobka). Deze wet geldt sinds 1988 en is een voortzetting van eerdere regelgeving op het gebied van interlandelijke adoptie. De Wobka is inmiddels een aantal keren aangepast. Iedereen die in Nederland woont en een kind uit het buitenland wil adopteren, moet eerst de adoptieprocedure volgen die in de Wobka is vastgelegd. De nationaliteit van de aspirant-adoptieouders is daarbij niet van belang. Dus ook als het in een land van herkomst mogelijk is om een kind via de lokale wetgeving te adopteren, is het noodzakelijk om eerst in Nederland de adoptieprocedure te volgen en in het bezit te zijn van een beginseltoestemming.

Bij adoptie van een in Nederland woonachtig kind gelden de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek.

Wie zonder aan de wettelijke verplichtingen te hebben voldaan een kind in zijn gezin opneemt, maakt zich schuldig aan een strafbaar feit. De officier van Justitie kan besluiten om in dat geval over te gaan tot vervolging.

Regels in landen van herkomst

Niet alleen in de Nederlandse wet worden voorwaarden gesteld aan adoptie. Ook de landen waar de te adopteren kinderen vandaan komen, hebben hun eigen wet- en regelgeving en kunnen dus voorwaarden stellen.

Die voorwaarden kunnen betrekking hebben op de aspirant-adoptieouders. Denk aan de gezondheid, huwelijksduur,

godsdienst, leeftijd, inkomen, seksuele geaardheid en het aantal aanwezige kinderen in het gezin. Zo zijn er landen waar adoptie door één persoon niet wordt toegestaan of waar andere leeftijds-grenzen gelden dan in Nederland.

De landen van herkomst kunnen ook uitspraken doen over de adoptabiliteit van kinderen. Belangrijke regel is dat de autoriteiten in het land van herkomst ermee in moeten stemmen dat het kind het land verlaat. Ook zijn er landen die een relatie leggen tussen het aantal kinderen dat via lokale adoptie in het land zelf geplaatst moet worden en het aantal kinderen dat voor interlandelijke adoptie in aanmerking komt. Landen van herkomst stellen ook voorwaarden aan de gezondheid van kinderen.

Haags Adoptieverdrag

In 1993 hebben 66 landen, waaronder ook Nederland, het Haags Adoptieverdrag ondertekend. Daarin zijn afspraken gemaakt over samenwerking op het gebied van interlandelijke adoptie. Inmiddels zijn veel meer landen aangesloten. Hiertoe behoren zowel de landen van herkomst van de kinderen als de landen waar de aspirant-adoptieouders wonen. Al deze landen hebben afspraken gemaakt over adoptie. Deze afspraken zijn erop gericht dat de adoptieprocedure zo zorgvuldig mogelijk plaatsvindt. Zorgvuldig wil zeggen dat de belangen en rechten van het kind centraal staan en dat bijvoorbeeld bemiddeling door twijfelachtige personen of organisaties, kinderhandel en winstbejag zijn uitgesloten.

De bij het Haags Adoptieverdrag aangesloten landen volgen allemaal dezelfde procedure en hebben afspraken gemaakt over wie wel en wie niet mag bemiddelen. Het verdrag sluit echter niet uit dat de aangesloten landen verschillende eisen en voorwaarden hanteren.

Een adoptie die uitgesproken is in een verdragsland, wordt door alle landen die bij het verdrag zijn aangesloten automatisch en volledig erkend, mits aan alle vereisten van beide landen is voldaan. Een dergelijke adoptie is in Nederland direct rechtsgeldig.

Regelgeving

De belangrijkste uitgangspunten van het Haags Adoptieverdrag zijn:

- Het afstand doen van het kind ter adoptie moet goed geregeld zijn. De toestemming van de moeder moet na de geboorte en in alle vrijheid zijn gegeven, nadat zij is voorgelicht over de gevolgen van het doen van afstand. De toestemming voor adoptie mag niet zijn gegeven tegen betaling of in ruil voor enige andere tegenprestatie.
- Een kind komt pas voor interlandelijke adoptie in aanmerking wanneer is gebleken dat opnemning van het kind bij familie of in een pleeg- of adoptiegezin in het land van herkomst niet mogelijk is. Men spreekt in dit verband van het subsidiariteitsbeginsel.
- Er moet een ouder bij een kind worden gezocht en niet een kind bij een ouder. Op basis van gegevens over het kind en de aspirant-adoptieouders wordt bezien of met de plaatsing bij deze aspirant-adoptieouders het hoogste belang van het kind is gediend.
- Voorafgaand aan de matching mag er geen contact zijn tussen de aspirant-adoptieouders en degene die de zorg heeft over het adoptiekind, tenzij de adoptie plaatsvindt binnen één familie en het land van herkomst dit nadrukkelijk goedkeurt.
- Door de autoriteiten van het land van herkomst en het land van opvang kan het kind aan de aspirant-adoptieouders worden voorgesteld (op basis van gegevens, zonder het kind te zien). Deze moeten beslissen of zij akkoord gaan.
- Aan bemiddeling mogen geen onevenredig hoge kosten zijn verbonden. De centrale autoriteiten moeten alle passende maatregelen nemen om het ten onrechte genieten van financieel en ander voordeel in verband met adoptie te voorkomen.

De adoptieprocedure

Een zorgvuldige procedure

Nederland kent een zorgvuldige adoptieprocedure die recht doet aan het belang van de drie groepen die bij adoptie betrokken zijn: de geboorteouders, de geadopteerden en de adoptieouders.

Geboorteouders hebben recht op zorgvuldigheid waar het gaat om het proces van afstand doen en het voorkomen van kinderhandel. Daarnaast hebben zij het recht om er zeker van te kunnen zijn dat er hier in Nederland alles aan gedaan wordt om te zorgen dat hun kind op een goede plek terecht komt.

Het adoptiekind heeft recht op zorgvuldigheid waar het gaat om de besluitvorming rond de adoptie. Het kind heeft zelf immers geen stem. Het kind heeft er recht op beschermd te worden tegen malafide praktijken. En het kind heeft recht op adoptieouders die een bewuste keuze voor adoptie hebben kunnen maken, op een goede manier zijn voorbereid, waarbij gekeken is of zij een adoptiekind voldoende kunnen bieden.

Adoptieouders hebben er recht op dat zorgvuldig is gekeken of het kind op een legale manier voor adoptie is afgestaan. Dat zij weten wat adoptie inhoudt en waar ze aan beginnen. Dat zij op een goede manier zijn voorbereid en daardoor in staat kunnen worden geacht om een adoptiekind een goede plek te bieden.

Volwassenen die willen adopteren, hebben echter geen recht op een kind. Bij adoptie geldt altijd het uitgangspunt dat voor een kind de meest passende ouders worden gezocht.

De Nederlandse adoptieprocedure is gebaseerd op de afspraken uit het Haags Adoptieverdrag. Niet alle kinderen die naar Nederland komen via interlandelijke adoptie, komen uit landen die werken volgens het Haags Adoptieverdrag. Ook bij adopties van

De adoptieprocedure

kinderen uit niet-verdragsstaten gelden de waarborgen van het Haags Adoptieverdrag als uitgangspunt.

Ketenpartners

Achtereenvolgens krijgt u tijdens de adoptieprocedure te maken met Adoptievoorzieningen, de Raad voor de Kinderbescherming, de Centrale Autoriteit Adoptie van het ministerie van Justitie en Veiligheid en vergunninghouders of contactpersonen in het buitenland. Zij vormen de (keten)partners in het adoptieproces.

Het ministerie van Justitie en Veiligheid is wettelijk belast met de uitvoering van de adoptieprocedure. Het ministerie neemt de besluiten, zoals het toekennen en verlengen van de beginseltoestemming. Een aantal taken heeft zij gedelegeerd, onder andere aan Adoptievoorzieningen. Adoptievoorzieningen heeft de wettelijke taak om aspirant-adoptieouders zorgvuldig voor te lichten. Ook registreert Adoptievoorzieningen de aanvragen voor een beginseltoestemming en stuurt deze verderop in de procedure door naar de Raad voor de Kinderbescherming.

De Raad voor de Kinderbescherming voert het gezinsonderzoek uit en geeft advies aan de minister over het verstrekken van de beginseltoestemming.

Als u over een beginseltoestemming beschikt, kunt u bij een van de vergunninghouders terecht. Vergunninghouders zijn de organisaties die van de minister toestemming hebben gekregen om te bemiddelen tussen de aspirant-adoptieouders en de landen van herkomst.

Lengte procedure

U moet minimaal rekenen op een totale doorlooptijd van ongeveer twee tot vijf jaar.

- De wachttijd tussen aanmelding en start van de eerste informatiebijeenkomst is enkele maanden. Het duurt daarna circa negen maanden voordat u aan de volgende vijf voorlichtingsbijeenkomsten kunt deelnemen.
- Wanneer de voorlichting is afgerond, stuurt Adoptievoorzieningen de persoonsgegevens door naar de Raad voor de Kinderbescherming. Het streven is dat het gezinsonderzoek door de Raad voor de Kinderbescherming plaatsvindt

in het kwartaal volgend op de voorlichting. In de praktijk krijgen aspirant-adoptieouders soms te maken met langere wachttijden.

- Het ministerie van Justitie en Veiligheid neemt, nadat zij het advies van de Raad voor de Kinderbescherming heeft ontvangen, een beslissing over het al dan niet toekennen van de beginseltoestemming.
- De wachttijd bij de vergunninghouders varieert. Deze is mede afhankelijk van de voorstellen die de landen van herkomst doen en uw wensen en mogelijkheden. In het algemeen geldt dat de wachttijd voor kinderen beneden de twee jaar langer is dan de wachttijd voor de oudere kinderen en kinderen met een special need.

De adoptieprocedure stap voor stap:

van het aanvragen tot het verkrijgen van een beginseltoestemming

1

STAP 1: AANVRAGEN VAN EEN BEGINSELTOESTEMMING

U vraagt een beginseltoestemming aan door het aanvraagformulier op te sturen naar Adoptievoorzieningen. U kunt het aanvraagformulier downloaden via www.adoptie.nl.

Het formulier moet ondertekend worden door beide aanvragers als het gaat om een gezamenlijke adoptie, maar ook als één van de partners binnen een relatie de aanvraag indient. Als u zich aangemeld heeft, krijgt u een BKA-nummer (= Buitenlands Kind ter Adoptie). Dit nummer bepaalt de volgorde van behandeling van de aanvraag tijdens de verschillende stappen in de procedure.

▷ Voor de tweede of volgende keer adopteren

Als u een tweede of volgend kind wilt adopteren, dient u opnieuw een beginseltoestemming aan te vragen. Dit kan zodra het laatste (opgenomen) kind gedurende tenminste een jaar is verzorgd. U hoeft niet opnieuw voorlichting te volgen, tenzij er sprake is van een nieuwe partner. Wel vindt een aanvullend gezinsonderzoek plaats. U dient opnieuw een medische verklaring te overleggen en toestemming te geven voor inzage in het Justitieel Documentatieregister.

STAP 2: TOETSING VAN DE AANVRAAG

Na ontvangst van het aanvraagformulier toetst Adoptievoorzieningen of voldaan wordt aan de voorwaarden om toegelaten te worden tot de adoptieprocedure. Die voorwaarden betreffen met name het soort aanvraag en de leeftijd van de aanvrager(s).

Adoptievoorzieningen controleert of het formulier volledig is ingevuld en ondertekend. Als dat niet het geval is, wordt het formulier geretourneerd met het verzoek de ontbrekende informatie toe te voegen.

Vervolgens wordt getoetst of uw aanvraag voldoet aan de toelatingsvoorwaarden. Bij twijfel stuurt Adoptievoorzieningen het aanvraagformulier naar het ministerie van Justitie en Veiligheid. Het ministerie besluit in een dergelijk geval over toelating tot de procedure.

Toelatingsvoorwaarden adoptieprocedure

In de Nederlandse wet zijn voorwaarden vastgelegd waaraan aspirant-adoptieouders moeten voldoen om toegelaten te worden tot de adoptieprocedure.

- U dient te voldoen aan de leeftijdseisen. Het leeftijdsverschil tussen de oudste aspirant-adoptieouder en kind mag niet groter zijn dan veertig jaar. De leeftijd bepaalt of er eventueel aanvullende eisen worden gesteld:
 - voor aanvragers tot 42 gelden geen aanvullende voorwaarden;
 - bij aanvragers van 42 tot 46 jaar maakt het IBO-onderzoek (IBO staat voor Instrumentarium Bijzondere Omstandigheden) deel uit van het gezinsonderzoek. Bij het beoordelen van de geschiktheid geldt het 'nee, tenzij-principe';
 - op grond van de per 1 januari 2009 aangepaste wetgeving, kunnen aspirant-adoptieouders van 46 jaar en ouder de minister van Justitie en Veiligheid vragen een uitzondering te maken op de maximum-leeftijd van 46 jaar door bijzondere omstandigheden naar voren te brengen. De minister beoordeelt of de aanvraag in behandeling genomen wordt. Het IBO-onderzoek maakt ook voor deze aanvragers deel uit

De adoptieprocedure

van het raadsonderzoek. De Raad voor de Kinderbescherming zal in haar advies de bijzondere omstandigheden beoordelen. Bij het beoordelen van de geschiktheid geldt net als bij aspirant-adoptie-ouders tussen de 42 en 46 jaar het 'nee, tenzij-principe'.

- Bij gehuwden telt de leeftijd van de oudste partner. Voldoet uw partner niet aan de bovenstaande leeftijdseis, dan kunt u een individuele aanvraag doen.

-
- ▷ Een aanvrager van 42 jaar en ouder komt alleen in aanmerking voor adoptie van een kind dat op het moment van voorstel twee jaar of ouder is en/of een special-needskind. Tijdens het gezinsonderzoek wordt gelet op de bijzondere geschiktheid om een dergelijk kind te adopteren. In bijzondere gevallen zijn uitzonderingen op deze hoofdregel mogelijk. Deze uitzonderingen zijn te vinden in de 'Richtlijnen opnemng buitenlandse kinderen ter adoptie 2000'.

Andere voorwaarden zijn:

- U en uw eventuele partner moet(en) zich medisch laten keuren. Uw gezondheidstoestand mag geen bezwaar opleveren voor adoptie (*zie ook pagina 22*).
- U en uw eventuele partner moet(en) toestemming geven voor inzage in het Justitieel Documentatierregister (JDR). Uw justitieel verleden mag geen bezwaar opleveren voor adoptie (*zie ook pagina 22*).
- U moet bereid zijn het kind alle noodzakelijke medische behandelingen te geven. Daarbij horen ook de in Nederland gangbare vaccinaties en het toedienen van bloedtransfusies. Als u het aanvraagformulier ondertekent, gaat u akkoord dit uitgangspunt.
- U staat garant voor alle kosten die de verzorging van het kind met zich meebrengt.
- U moet in Nederland wonen.

In de loop van de adoptieprocedure toetsen de diverse organisaties die bij de procedure betrokken zijn of voldaan wordt aan de voorwaarden.

-
- ▷ Woont u in het buitenland, dan gelden er andere regels en voorwaarden. In beginsel moet u dan adopteren volgens de lokale wet- en regelgeving. Is uw verblijf in het buitenland voor een duidelijk afgebakende periode, dan kunt u nadere informatie krijgen bij Adoptievoorzieningen over de mogelijkheden om in Nederland een procedure te starten.

Individuele aanvraag/eenouderadoptie

Als u alleenstaand bent, een lat-relatie heeft, samenwoont en/of wanneer u en uw partner een officieel geregistreerd partnerschap zijn aangegaan, kunt u uitsluitend als individuele aanvrager een adoptieprocedure starten. Uw verzoek kan alleen met instemming van uw eventuele partner worden ingediend.

Ook voor gehuwden is het mogelijk om op naam van één van beiden een aanvraag in te dienen. Dit kan gunstig zijn bijvoorbeeld bij een groot leeftijdsverschil tussen de partners. De leeftijd van de oudste partner wordt namelijk als uitgangspunt genomen bij een gezamenlijke aanvraag.

Voor de partner gelden geen wettelijke leeftijdsriteria. Wel wordt tijdens het gezinsonderzoek gekeken of de leeftijd van de partner geen risico's oplevert voor het kind. De partner dient de voorlichting te volgen, medisch gekeurd te worden, inzage te geven in het JDR en wordt eveneens betrokken bij het gezinsonderzoek.

Mogelijkheden individuele aanvragers

De mogelijkheden voor individuele aanvragers om een kind te adopteren zijn beperkt. Veel landen geven er de voorkeur aan dat 'hun kinderen' door echtparen geadopteerd worden. Dit betekent in de praktijk dat alleenaanvragers geconfronteerd worden met een langere wachttijd of dat zij in sommige landen alleen in aanmerking komen voor een special-needskind.

Ook gelden voor sommige landen van herkomst leeftijdsriteria voor beide partners. Vergunninghouders houden hier bij het beoordelen van verzoeken tot bemiddeling rekening mee.

Alleenaanvragers met een partner van gelijk geslacht hebben minder mogelijkheden in de landen waarvoor de vergunning-

De adoptieprocedure

houders bemiddelen. Een beperkt aantal andere landen biedt deze aspirant-adoptieouders wel de mogelijkheid om een kind te adopteren.

▷ Het is mogelijk om de (aanvraag voor een) beginseltoestemming om te zetten. Omzetting kan:

- van een aanvraag op naam van één persoon naar twee personen;
- van een aanvraag op naam van twee personen naar één persoon;
- van een aanvraag op naam van de één op naam van de ander.

Dien uw verzoek in voordat het gezinsonderzoek plaatsvindt.

Meer informatie over het omzetten van een aanvraag kunt u vinden op www.adoptie.nl.

3

STAP 3: VOORLICHTINGSBIJEENKOMSTEN

De volgende stap in de procedure is het volgen van de verplichte voorlichtingsbijeenkomsten bij Adoptievoorzieningen.

Adoptievoorzieningen is onafhankelijk van andere adoptie-organisaties en de Raad voor de Kinderbescherming.

Wanneer u een gezamenlijke aanvraag indient, bent u verplicht samen alle bijeenkomsten bij te wonen. Wanneer u een individuele aanvraag doet, maar wel een partner heeft, dient uw partner ook de voorlichtingsbijeenkomsten bij te wonen.

Het is voor alleenstaande aanvragers mogelijk om de voorlichtingsbijeenkomsten samen met iemand bij te wonen die betrokken wordt bij de opvoeding.

Waarom voorlichting?

Het adopteren van een (buitenlands) kind is een bijzondere manier van gezinsvorming. Een adoptiekind heeft geboorteouders en komt in de meeste gevallen uit een ander land met een andere cultuur. Het heeft in zijn korte bestaan al een aantal ingrijpende ervaringen achter de rug. Veel kinderen zijn korte of lange tijd lichamelijk en/of emotioneel verwaarloosd. Een kind voelt zich hierdoor onveilig en laat dat zien in gedrag dat wellicht niet gemakkelijk te begrijpen en te hanteren is.

De ervaring heeft geleerd dat een goede voorlichting en voorbereiding kan bijdragen aan het goed verlopen van adoptieplaatsingen.

Zes bijeenkomsten

De verplichte voorlichtingsbijeenkomsten zijn opgesplitst in twee delen. In de eerste informatiebijeenkomst krijgt u informatie over de adoptieprocedure en de huidige adoptiepraktijk. U kunt uw vragen stellen. Na deze bijeenkomst kunt u opnieuw beslissen of u de procedure voort wilt zetten.

Besluit u om de procedure voort te zetten, dan volgen nog vijf voorlichtingsbijeenkomsten. Deze vinden overdag op werkdagen plaats. Wanneer dat problemen oplevert, kunt u een verklaring voor de werkgever opvragen waarin staat dat de voorlichting wettelijk verplicht is. U kunt deze verklaring schriftelijk aanvragen nadat de kosten voor de voorlichting zijn voldaan.

Elke bijeenkomst duurt drie uur. De groep bestaat uit maximaal zestien deelnemers.

Inhoud

Tijdens de voorlichtingsbijeenkomsten komen de volgende onderwerpen aan bod: de geboorteouders, de voorgeschiedenis van het kind, hechting, verlies en rouw, identiteit en loyaliteit, de wensen en mogelijkheden van aspirant-adoptieouders.

Daarnaast is er voldoende tijd om in te gaan op vragen als 'Past adoptie in mijn leven en in dat van mijn partner? Voor welk kind zouden wij geschikte ouders kunnen zijn? Wanneer moet je beslissen of je een special-needskind wilt adopteren? Wat betekent het om twee kinderen tegelijk te adopteren? Hoe bouw je een band op met een kind dat al zoveel heeft meegemaakt?

Uitstel bij zwangerschap

Bij zwangerschap wordt uw deelname aan de voorlichtingsbijeenkomsten verplicht uitgesteld (*zie ook pagina 34*).

4

STAP 4: HET GEZINSONDERZOEK

Na de voorlichtingsbijeenkomsten volgt een gezinsonderzoek, uitgevoerd door de Raad voor de Kinderbescherming. De Raad adviseert de minister van Justitie en Veiligheid over het verlenen van de beginseltoestemming. Nadat het onderzoek is afgerond, maakt de Raad een rapport en stelt zij een advies op. Het rapport en het advies worden met u besproken. Daarna stuurt de Raad de stukken naar het ministerie van Justitie en Veiligheid. Het gezinsrapport wordt in het buitenland gebruikt om te bepalen welk gezin het meest geschikt is om een te adopteren kind te plaatsen.

Voorafgaand aan het gezinsonderzoek

U dient voorafgaand aan de gesprekken een medische verklaring te overleggen. In deze verklaring moet staan dat uw lichamelijke en geestelijke gezondheidstoestand geen bezwaar opleveren voor een adoptie. De verklaring mag niet worden afgegeven door de eigen huisarts of een bekende maar kan wel een collega uit een groepspraktijk zijn, tenzij dit de vaste vervangende arts is. U krijgt het formulier voor de medische verklaring automatisch toegestuurd door de Raad.

Als u en uw eventuele partner met een fertiliteitsonderzoek of -behandeling bezig zijn op het moment dat het gezinsonderzoek van start gaat, wordt het onderzoek uitgesteld. Bij zwangerschap wacht de Raad met het onderzoek tot het kind één jaar oud is en u zelf heeft aangegeven het gezinsonderzoek te willen voortzetten.

Daarnaast vraagt de Raad een uittreksel uit het Justitieel Documentatieregister (JDR) over u en uw eventuele partner. Gekeken wordt of daar informatie uit naar voren komt die wijst op gedragingen, mentaliteit of omstandigheden die een risico kunnen vormen voor een te plaatsen adoptiekind.

Gezondheid aspirant-adoptieouders

Een belangrijke voorwaarde die aan aspirant-adoptieouders wordt gesteld, is een goede gezondheid. Een goede gezondheid is belangrijk: een (chronische) aandoening of ziekte kan een stressfactor zijn die de verzorging en opvoeding van een adoptiekind belemmert of beïnvloedt.

Wanneer er sprake is van een levensbedreigende ziekte, wordt geen medische verklaring afgegeven. In andere gevallen bekijkt de raads-
onderzoeker in hoeverre het ziektebeeld een belemmering vormt. Wat meespeelt is de aard van de ziekte, hoe lang het geleden is dat de ziekte zich openbaarde, en in hoeverre deze ziekte het huidige leven en dat van de eventuele partner nog bepaalt.

Tijdens het gezinsonderzoek wordt ook gekeken of een eventuele lichamelijke beperking, zoals doofheid of blindheid of de afhankelijkheid van een rolstoel, invloed heeft op de mogelijkheden om een adoptiekind op te voeden.

Ook als sprake is (geweest) van langdurige psychische of psychiatrische problemen geldt dat zorgvuldig moet worden afgewogen in hoeverre het ziektebeeld of het psychisch functioneren van de aspirant-adoptieouders het belang van het adoptiekind zal kunnen schaden. Wat zijn de risico's voor het kind?

U kunt ondanks de ziekte die u heeft (gehad) mogelijk toch een beginseltoestemming krijgen. In Nederland zijn de beschikbare voorzieningen zodanig dat een ziekte toch geen belemmering hoeft te vormen voor adoptie. Landen van herkomst kunnen hier echter heel anders tegenaan kijken en zelf eisen stellen. Het kan dus gebeuren dat u, ondanks het feit dat u een beginseltoestemming heeft, op grond van uw gezondheidssituatie toch geen kind kunt adopteren.

-
- ▷ Vermoedt u dat uw eigen gezondheid of die van uw partner aanleiding zal geven tot het niet verkrijgen van de medische verklaring of tot een negatief advies van de Raad voor de Kinderbescherming? Neem dan voor advies al in het begin van de procedure of zelfs al voordat u een aanvraag indient contact op met Adoptievoorzieningen.

De adoptieprocedure

Het gezinsonderzoek

Nadat de Raad voor de Kinderbescherming de medische verklaring(en) en de informatie uit het Justitieel Documentatie-register heeft ontvangen, start het eigenlijke gezinsonderzoek. Doel van dit onderzoek is om inzicht te krijgen in uw geschiktheid en die van uw eventuele partner om een of twee adoptiekinderen te verzorgen en op te voeden.

Het gezinsonderzoek bestaat uit meerdere gesprekken met een raadsmedewerker. Deze vinden zowel bij u thuis plaats als bij een vestiging van de Raad in de regio waar u woont.

Voorafgaand aan de gesprekken wordt bekeken of de juridische en medische informatie aandachtspunten opleveren voor het onderzoek.

Andere onderwerpen van gesprek zijn uw gezins- en leefsituatie en uw wensen en beweegredenen om een kind te willen adopteren. Ook uw ideeën en mogelijkheden worden besproken, bijvoorbeeld of u een of meer kinderen wilt adopteren, van welke leeftijd het kind mag zijn en of u open staat voor een kind met een medische aandoening. Soms wordt een deelonderzoek door een gedragsdeskundige gedaan.

Ook een eventuele partner die juridisch gezien niet mee-adopteert, wordt als opvoeder beschouwd en bij het onderzoek betrokken.

Het streven is om het gezinsonderzoek binnen drie à vier maanden af te ronden. De bevindingen van de raadsonderzoeker worden opgenomen in een gezinsrapport. Het rapport wordt samen met het advies naar het ministerie van Justitie en Veiligheid gestuurd. De minister beslist op grond hiervan over het al dan niet afgeven van een beginseltoestemming.

-
- ▷ Aspirant-adoptieouders die het Nederlands niet voldoende machtig zijn, wordt aangeraden om zich tijdens het gezinsonderzoek te laten bijstaan door een beëdigd tolk. Voor het IBO-onderzoek is het verplicht dat er een beëdigd tolk aanwezig is als aspirant-adoptieouders geen Nederlands spreken. De kosten voor de tolk komen voor rekening van de aspirant-adoptieouders.

Gezinsonderzoek aanvragers 42 jaar en ouder

Als u op het moment van aanvragen 42 jaar, maar nog geen 46 jaar bent, geldt een aparte procedure, waarbij het 'nee, tenzij-principe' het uitgangspunt is. Dat wil zeggen dat het ministerie van Justitie en Veiligheid het verzoek afwijst, tenzij er sprake is van bijzondere omstandigheden. Voor het gezinsonderzoek betekent dit dat u een apart deelonderzoek door een gedragsdeskundige krijgt. Op basis hiervan wordt een IBO-profiel opgesteld. Aan de hand van door u ingevulde vragenlijsten worden mogelijke risico's voor de opnemng van een ouder kind en/of een adoptiekind met een special-need (speciale zorgbehoefte) afgeleid. De zogenaamde risico- en beschermende factoren worden tegen elkaar afgewogen op grond van het 'nee, tenzij-principe'.

STAP 5: BEGINSSELTOESTEMMING

Het ministerie van Justitie en Veiligheid besluit op basis van het gezinsrapport tot het al dan niet verlenen van een beginseltoestemming.

Als u een beginseltoestemming krijgt, heeft u toestemming om een kind uit het buitenland te adopteren. De beginseltoestemming is vier jaar geldig en kan op verzoek, na een aanvullend gezinsonderzoek, voor vier jaar verlengd worden.

Het krijgen van een beginseltoestemming houdt overigens geen recht op bemiddeling en adoptie in.

Geen beginseltoestemming

Als de minister geen (verlenging van de) beginseltoestemming afgeeft, kunt u daartegen bezwaar maken binnen zes weken nadat de afwijzing is verzonden. Hoe dit moet, staat in de brochure 'Bezwaar en beroep tegen een beslissing van de overheid', te vinden via Rijksoverheid.nl. De minister van Justitie en Veiligheid legt het bezwaarschrift voor aan de Raad voor de Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming. Deze instantie stelt de indiener van het bezwaar in de gelegenheid om het bezwaar toe te lichten.

5

De adoptieprocedure stap voor stap: bemiddelingsfase

6

STAP 6: BEMIDDELING

In deze fase wordt gezocht naar de meest geschikte ouders voor een kind. De bemiddeling kan gebeuren door de vergunninghouders in Nederland. Vergunninghouders zijn organisaties die van het ministerie van Justitie en Veiligheid een vergunning hebben gekregen om te bemiddelen voor de kinderen. U heeft in sommige gevallen ook de mogelijkheid om via een eigen contact in het buitenland de basis voor een adoptie te leggen.

Geschikte ouders voor een kind

In de bemiddelingsfase moeten er geschikte ouders voor een kind gezocht worden. Het matchen van kind en ouders is geen eenvoudige zaak. Het kind is het uitgangspunt en er wordt gekeken welke specifieke aspirant-adoptieouders het beste kunnen bieden wat het kind nodig heeft. Meestal gebeurt de matching in het buitenland op basis van de beschikbare gegevens van een kind en die van aspirant-adoptieouders.

Volledige of deelbemiddeling

U kunt kiezen voor twee vormen van bemiddeling: via een vergunninghouder (volledige bemiddeling) of via (het aandragen van) een eigen contact (deelbemiddeling).

De meeste aspirant-adoptieouders kiezen voor volledige bemiddeling. Bij deze vorm van bemiddeling is de vergunninghouder betrokken bij elke stap in de bemiddelingsprocedure. Een aantal aspirant-adoptieouders is aangewezen op deelbemiddeling omdat de landen waarin vergunninghouders werkzaam zijn nauwelijks of geen mogelijkheden voor hen bieden.

Ook de lange wachttijden kunnen aanleiding zijn voor de keuze voor deelbemiddeling; al wil deelbemiddeling niet zeggen dat de procedure per definitie eenvoudiger, sneller of goedkoper is.

Volledige bemiddeling

De vergunninghouder begeleidt u tijdens de procedure, bij de overkomst van een kind en in het eerste jaar na plaatsing. U kunt zich inschrijven bij de vergunninghouder van uw keuze zodra de beginseltoestemming is afgegeven. Inschrijven bij meer dan één vergunninghouder is niet mogelijk.

Als u zich heeft ingeschreven, stuurt het ministerie van Justitie en Veiligheid het rapport van de Raad voor de Kinderbescherming naar deze vergunninghouder. Deze vult het dossier aan met andere gegevens en stukken. De vergunninghouder stuurt vervolgens uw dossier naar de Centrale Autoriteit of de vergunninghoudende instelling in het land waaruit u wilt adopteren.

In landen van herkomst worden rapporten opgesteld over de kinderen die voor adoptie ter beschikking zijn gesteld. Als de matching heeft plaatsgevonden, worden alle stukken met een plaatsingsvoorstel teruggestuurd naar de vergunninghouder in Nederland. Tijdens de bemiddeling legt de vergunninghouder een dossier aan. Dit dossier wordt minimaal vijftig jaar bewaard.

▷ Op www.adoptie.nl vindt u een overzicht van vergunninghouders en de landen waarvoor zij bemiddelen.

Eisen van vergunninghouders

Vergunninghouders hebben een eigen verantwoordelijkheid bij het uitvoeren van hun taken. Dat betekent dat iedere vergunninghouder naast de wettelijke voorschriften ook eigen richtlijnen kan opstellen. Die richtlijnen kunnen bijvoorbeeld betrekking hebben op aanvullende voorwaarden die landen van herkomst stellen zoals: de leeftijd van het adoptiekind in relatie tot de leeftijd van al aanwezige kinderen of het wachtlijstbeleid.

De vergunninghouders geven inzicht in de door hen gehanteerde richtlijnen.

De adoptieprocedure

- ▷ De in Nederland werkzame vergunninghouders hebben in samenwerking met het ministerie van Justitie en Veiligheid het Kwaliteitskader Vergunninghouders Interlandelijke Adoptie opgesteld. Hierin zijn ook de situaties opgenomen waarin vergunninghouders niet gehouden zijn te bemiddelen. De volledige tekst van het 'Kwaliteitskader' is te vinden op www.adoptie.nl.

Deelbemiddeling

U kunt ook zelf, onder strikte voorwaarden, via een eigen contact in het buitenland de basis voor een adoptie leggen. Er is dan sprake van deelbemiddeling. Bij deelbemiddeling is de taak van de vergunninghouder beperkt tot het onderzoeken van de zuiverheid en zorgvuldigheid van alle organisaties en personen die bij de adoptieprocedure betrokken zijn. U dient zelf een vergunninghouder bereid te vinden dat onderzoek te doen en dit te melden aan het ministerie van Justitie en Veiligheid. Voor dit onderzoek moet u de gegevens over het contact overleggen aan de vergunninghouder. De vergunninghouder brengt vervolgens advies uit aan het ministerie.

Het ministerie hanteert net als bij volledige bemiddeling bij de toetsing van deelbemiddeling een stringent beleid. Criteria waarop beoordeeld wordt zijn onder andere:

- de reputatie van het contact;
- de te betalen vergoeding;
- de informatie over identiteit, herkomst en gezondheid van het kind;
- de wijze waarop het kind voor adoptie in aanmerking is gekomen;
- de gedane inspanningen om het kind in het land zelf te plaatsen.

Als de minister van Justitie en Veiligheid de deelbemiddeling goedkeurt, wordt uw dossier doorgestuurd naar de betreffende persoon of instelling. Als u zelf aanvullende zaken moet regelen, krijgt u daarover bericht van de vergunninghouder.

In de praktijk is deelbemiddeling zeer beperkt mogelijk. Deelbemiddeling is niet toegestaan in landen die zijn aangesloten bij het Haags Adoptieverdrag.

STAP 7: VOORSTEL ADOPTIEKIND

Via de vergunninghouder of het contact in het buitenland wordt een kind voorgesteld. U kunt uw kind dus niet 'uitkiezen'. Wel is er tijd om na te denken over het kind dat wordt voorgesteld. Over het algemeen beschikt u op dat moment alleen over schriftelijke informatie en niet over foto's.

Bemoeienis van de minister

Als het gaat om een plaatsingsvoorstel uit een land dat aangesloten is bij het Haags Adoptieverdrag, moet de matching de instemming hebben van de centrale autoriteiten van Nederland en het land waar het kind vandaan komt.

In Nederland moet de minister van Justitie en Veiligheid instemmen met het voorstel. Dit gebeurt voordat het voorstel aan de aspirant-adoptieouders wordt voorgelegd. Nadat de vergunninghouder het plaatsingsvoorstel heeft ontvangen, adviseert deze in dat geval de minister of de adoptie kan doorgaan. Op grond van dit advies neemt de minister een beslissing. Bij deze beslissing kan de minister bijzondere voorwaarden van toepassing verklaren. Deze kunnen bijvoorbeeld te maken hebben met de uitzonderingen wat betreft het aantal kinderen, de leeftijd van het kind en het leeftijdsverschil tussen het kind en de aspirant-adoptieouders. In plaats van een algemene beginseltoestemming geeft de minister dan een beginseltoestemming op naam af: een beginseltoestemming om dat kind/die kinderen te mogen adopteren.

De instemming van de minister is niet nodig als het gaat om een adoptie uit een niet-verdragsland. In dat geval wordt het voorstel direct aan de aspirant-adoptieouders voorgelegd. De minister moet bij adopties uit niet-verdragslanden wel zijn toestemming geven als het om bijzondere gevallen gaat. Hiervan is sprake als het gaat om adopties van meer dan één kind tegelijk; het kind ouder is dan zes jaar of het leeftijdsverschil tussen aspirant-adoptieouder(s) en kind groter is dan veertig jaar.

De adoptieprocedure

Adoptievoorstel aan aspirant-adoptieouders

Als de vergunninghouder en instanties in het land van herkomst van het kind tot de conclusie komen dat sprake is van een goede match, dan krijgt u officieel een kind voorgesteld. U krijgt informatie over de leeftijd en het geslacht van het kind en eventuele bijzonderheden over de medische achtergrond. Als u het voorstel accepteert, ontvangt u meer informatie over de achtergrond.

Welke informatie dat is, is sterk afhankelijk van wat er bekend is. Meestal wordt er ook een foto verstrekt.

De Centrale Autoriteit van het land van herkomst wordt geïnformeerd over de genomen beslissing en ontvangt een verklaring van de minister van Justitie en Veiligheid waaruit blijkt dat het kind Nederland mag binnenkomen en hier permanent mag verblijven.

STAP 8: AANKOMST KIND IN HET GEZIN

Slechts vanuit enkele landen komen kinderen onder begeleiding naar Nederland. Meestal halen de aspirant-adoptieouders het kind op. Voordat het kind definitief tot Nederland wordt toegelaten wordt nogmaals gecontroleerd of aan alle voorwaarden is voldaan en of alle papieren in orde zijn.

Zelf reizen of escorteren

Er zijn twee manieren waarop een adoptiekind Nederland binnenkomt: in het gezelschap van de adoptieouders die het kind in het land van herkomst hebben opgehaald of onder begeleiding van medewerkers van de vergunninghouder die het kind op Schiphol overdragen aan de adoptieouders.

Veel landen stellen het verplicht dat (één van de) ouders naar het land van herkomst (reist) reizen. In veel gevallen moeten zij namelijk voor de rechtbank verschijnen als de adoptie wordt uitgesproken. Afhankelijk van het land waar het kind vandaan komt, kan het verblijf variëren van zeven dagen tot zelfs acht à negen maanden. Zelf reizen biedt aspirant-adoptieouders de mogelijkheid kennis te maken met het land van herkomst van hun kind, informatie te verzamelen en foto's te maken.

8

Toelatingseisen

Als het kind in Nederland aankomt, wordt gecontroleerd of aan alle voorwaarden is voldaan en of alle documenten in orde zijn. Als dat zo is, wordt het kind toegelaten in Nederland.

De belangrijkste toelatingseisen zijn:

- er is een geldige beginseltoestemming;
- er is voldaan aan de leeftijdsvereisten;
- er is voldaan aan alle eisen en voorschriften die het land van herkomst stelt;
- alle stukken zijn opgesteld in de Nederlandse, Duitse, Engelse of Franse taal of er is een vertaling van deze stukken door een beëdigd vertaler in een van deze talen bijgevoegd.

Bij kinderen die geadopteerd zijn uit landen aangesloten bij het Haags Adoptieverdrag, wordt de buitenlandse adoptie-uitspraak automatisch erkend. De ouders hebben het gezag en het kind krijgt direct het Nederlanderschap. Bij adopties uit niet-verdragslanden is dat niet het geval.

Kinderen die worden geadopteerd uit een niet-verdragsland moeten een visum hebben om Nederland binnen te reizen en beschikken over een machtiging tot voorlopig verblijf.

Het visum wordt afgegeven door de Nederlandse diplomatieke of consulaire vertegenwoordiging in het land van herkomst. Voor de afgifte van dit visum gelden ook eisen, bijvoorbeeld gelegaliseerde akten zoals een geboorteakte.

9

De adoptieprocedure stap voor stap: formaliteiten als het kind in Nederland is

STAP 9: AANMELDEN KIND BIJ OFFICIËLE INSTANTIES

Op het moment dat een adoptiekind in Nederland aankomt, moeten de nodige formaliteiten geregeld worden. Wat er precies geregeld moet worden, hangt af van het land waaruit geadopteerd is en de rechtsgeldigheid van de uitgesproken adoptie. De formaliteiten kunnen zich beperken tot het moment direct na aankomst in Nederland. In een aantal gevallen zal echter na verloop van tijd de adoptie nog officieel bekrachtigd moeten worden.

In het procedureboek dat u toegestuurd krijgt voordat u de voorlichtingsbijeenkomsten gaat volgen, staan alle formaliteiten die geregeld moeten worden op een rijtje, waaronder:

- aanmelden bij de gemeente, binnen drie dagen;
- indien van toepassing: aanvragen van gezag; erkenning van de buitenlandse adoptie; adoptie naar Nederlands recht.

Gevolgen van een adoptie-uitspraak

Door een adoptie-uitspraak in Nederland komen familierechtelijke betrekkingen tot stand tussen het kind en de adoptieouder(s) en de familie van de adoptieouder(s). Alles wat in de Nederlandse wet staat over rechten en plichten van ouders en kinderen is vanaf nu van toepassing.

Een paar belangrijke gevolgen:

- Wanneer minimaal een van de adoptieouders de Nederlandse nationaliteit heeft, krijgt het kind deze in de regel na de adoptie ook. Als geen van beide ouders de Nederlandse nationaliteit heeft, krijgt het kind de Nederlandse nationaliteit niet. Welke nationaliteit het kind dan krijgt, is afhankelijk van

de regelgeving in het land waarvan de ouders de nationaliteit hebben.

Of het kind naast zijn nieuwe nationaliteit ook de oorspronkelijke nationaliteit kan behouden, is afhankelijk van de wetgeving in het land van herkomst;

- het kind komt in een erfrechtelijke betrekking tot de adoptieouders te staan;
- het kind krijgt de achternaam van (één van) de adoptieouder(s); De naamskeuze wordt vastgelegd in de adoptie-uitspraak.

-
- ▷ Meer informatie over de regels die gelden bij het kiezen van de achternaam staat in de brochure 'De keuze van de achternaam', te vinden op www.rijksoverheid.nl.

De adoptieprocedure

Uitstellen of stopzetten procedure

In de diverse fasen van de adoptieprocedure kan er aanleiding zijn om uitstel aan te vragen of om de procedure stop te zetten. Er zijn ook omstandigheden waarbij de aanvrager zelf geen keuze heeft.

Uitstel voorlichtingsbijeenkomsten

Bij zwangerschap wordt uw deelname aan de voorlichtingsbijeenkomsten verplicht uitgesteld. De reden hiervoor is dat het gezinsonderzoek pas kan plaatsvinden als het kind één jaar is.

Het gezinsrapport moet namelijk inzicht geven in de actuele gezinssituatie. Ook blijkt een aantal aspirant-adoptieouders na de geboorte van hun kind anders tegen adoptie aan te kijken en af te zien van adoptie.

Het is belangrijk dat u Adoptievoorzieningen zo snel mogelijk informeert als u een kind verwacht. U wordt dan niet voor niets in een groep ingedeeld. In geval van zwangerschap is maximaal drie jaar uitstel mogelijk.

Ook kunt u om andere redenen uitstel krijgen van deelname aan de voorlichtingsbijeenkomsten. U kunt maximaal een jaar uitstel van betaling krijgen. Bent u al ingedeeld en wilt u uitstel, dan dient u dat zo snel mogelijk door te geven. U kunt maximaal één keer opnieuw ingedeeld worden. Heeft u al betaald en wilt u uitstel? Dan dient u dit ten minste tien werkdagen voor de start van de eerste bijeenkomst schriftelijk te melden. Op het moment van uitstellen krijgt u geen geld terug. Na betaling moet u binnen drie jaar met de voorlichting beginnen.

Uitstel gezinsonderzoek

Er is een aantal redenen waarom de Raad voor de Kinderbescherming het gezinsonderzoek uitstelt:

- wanneer u zwanger bent;
- wanneer u vruchtbaarheidsonderzoeken of -behandelingen ondergaat;
- bij een ernstige ziekte;
- wanneer zich een ingrijpende wijziging in de gezinssituatie heeft voorgedaan. Bijvoorbeeld de geboorte van een kind, het opnemen van een pleegkind, bij overlijden van één van de partners, een nieuwe partner of echtscheiding. Het gezinsrapport moet inzicht

geven in de actuele gezinssituatie. Bovenstaande gebeurtenissen zijn dusdanig ingrijpend dat de gezinssituatie eerst weer een tijd stabiel moet zijn. Het gezinsonderzoek kan vanaf een jaar na uitstel plaatsvinden.

Ook kunt u zelf het gezinsonderzoek uitstellen.

Voortzetten procedure

Wilt u de procedure voortzetten? Meldt u dit dan schriftelijk aan Adoptievoorzieningen als het over het voorlichtingsbijeenkomsten gaat. Als u de procedure heeft uitgesteld vanwege zwangerschap, laat dat dan binnen zes maanden na de geboorte van uw kind weten. U kunt de voorlichting volgen wanneer uw kind een jaar oud is. Als u het gezinsonderzoek heeft uitgesteld, dient u binnen twee jaar contact op te nemen met de Raad voor de Kinderbescherming.

Beëindigen procedure

Wanneer u besluit af te zien van adoptie, kunt u de procedure beëindigen. U dient Adoptievoorzieningen hiervan schriftelijk op de hoogte te stellen. U kunt hiervoor eventueel gebruik maken van een standaardformulier, te vinden op www.adoptie.nl.

U kunt, mits u zich op tijd afmeldt, een deel van de betaling terugkrijgen. Kijk voor de voorwaarden in de terugbetalingsregeling. Ook deze is te vinden op www.adoptie.nl.

Meer informatie

Met vragen over adoptie en de adoptieprocedure kunt u bij verschillende organisaties terecht:

Algemene informatie over adoptie

Adoptievoorzieningen
Postbus 290
3500 AG Utrecht
tel. 030 - 233 03 40
www.adoptie.nl

Gezinsonderzoek

De gezinsonderzoeken worden gedaan door speciale adoptieteams van de Raad voor de Kinderbescherming. De locaties van de Raad liggen verspreid over het land. Kijk op www.kinderbescherming.nl voor de adressen.

Bemiddeling

De vergunninghouders die in Nederland werkzaam zijn, geven algemene informatie over bemiddeling, de eigen werkwijze en de mogelijkheden om in diverse landen van herkomst voor adoptie in aanmerking te komen.

De adressen van de vergunninghouders zijn te vinden op de website van Adoptievoorzieningen: www.adoptie.nl

Beginseltoestemming en juridische informatie

Bij het ministerie van Justitie en Veiligheid kunt u informatie krijgen over individuele zaken.

Ministerie van Justitie en Veiligheid
Centrale Autoriteit Internationale Kinderaangelegenheden
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
tel. 070 - 370 62 52 (maandag t/m vrijdag 10.00 - 12.30 uur)

Haags Adoptieverdrag

Een actuele opgave van de landen die partij zijn bij het Haags Adoptieverdrag is te vinden op de website van het Permanent Bureau van de Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht: www.hcch.net.

De Nederlandse tekst van het Haags Adoptieverdrag 1993 is te vinden op de website van Adoptievoorzieningen.

Vruchtbaarheidsproblematiek

Freya, de patiëntenvereniging voor vruchtbaarheidsproblematiek, biedt niet alleen feitelijke informatie over onvruchtbaarheid, maar ook over de diverse mogelijkheden die er zijn om met of zonder kinderen invulling aan het leven te geven.

Freya

Postbus 620, 4200 AP Gorinchem

tel. 024 - 301 03 50

www.freya.nl

secretariaat@freya.nl

Pleegzorg

Ook pleegzorg is een mogelijkheid om voor kinderen van andere ouders te zorgen.

Stichting Pleegzorg Nederland

Postbus 19134

3500 DC Utrecht

www.pleegzorg.nl

info@pleegzorg.nl

Meer informatie

Adoptieouderverenigingen

De doelstellingen van adoptieouderverenigingen kunnen verschillen van het organiseren van reünies tot het behartigen van gemeenschappelijke belangen. Een overzicht van de in Nederland actieve adoptieouderverenigingen is te vinden op www.adoptie.nl

Overheidsinformatie

De informatielijn van de gezamenlijke ministeries geeft zowel telefonische als schriftelijke informatie over het overheidsbeleid.

Informatiedienst Rijksoverheid, tel. 1400, www.rijksoverheid.nl

Via deze site zijn ook de overige brochures verkrijgbaar die in deze brochure worden genoemd:

- Adoptie van een kind in Nederland;
- Bezwaar en beroep tegen een beslissing van de overheid;
- Gezag, omgang en informatie;
- De keuze van de achternaam;
- Klachtenregeling vergunninghouders interlandelijke adoptie.

Voor wie meer over adoptie wil lezen, volgen hier enkele suggesties.

Brodzinsky, David

Geadopteerd: een leven lang op zoek naar jezelf

Ambo, 1997. ISBN 90-263-1481-7

van Dongen, Marina

De Adoptie-monologen

Interviews met volwassen geadopteerden over de betekenis van adoptie in hun leven

Scriptum, 2013. ISBN 9789055947768

Hendriks, Ton

Gekleurde identiteit. Verhalen van geadopteerden

Lecturis, 2014, ISBN 9789462260726

Hupkes, Macky

Wegwijs in adoptie, Een praktische handleiding bij interlandelijke adoptie in Nederland

SH Publishing, 2015, ISBN 9789082335507

Juffer, Femmie

Adoptiekinderen: opvoeding en gehechtheid in het gezin

Boom, 2011, ISBN 9789461272935

Wolfs, Renée

Wereldkind: praten met je adoptiekind: over de communicatie tussen ouder en adoptiekind

Aspekt, 2011, ISBN 9789461530561

Colofon

Uitgave: Adoptievoorzieningen, januari 2020

Vormgeving: Vormix, Maarssen

Illustratie: Peter van Dorst

Drukwerk: Zalsman, Zwolle

Adoptievoorzieningen is onderdeel van Stichting Fiom.

